

Spørgsmaal, ogsaa ved Skoleundervisningen, og at man overvejer, hvorledes man skal faa fat paa disse Bydrengene for at faa dem ind under en aandelig, en moralsk Paa-virkning. Altsaa, naar den højtærede Minister kaster sit Blik ud over det store Europa, bør han ogsaa lægge Mærke til, hvad man særlig foretager sig paa dette Punkt. Jeg tror, at det har megen Betydning.

Nørgaard: Jeg vil takke den højtærede Minister for hans Tilslutning til den Paastand paa Overgang til Dagsorden, som jeg har fremsat paa mit Partis Vegne, og ligeledes takker jeg de forskellige Partiordførere for deres Stilling dertil. Særlig var jeg glad ved at høre det ærede Medlem fra Hornslet (Povlsen) saa fuldt ud slutte sig til den Opfattelse; jeg har gjort gældende med Hensyn til Børnene i Overgangsalderen. Ligesom det ærede Medlem tror jeg, at skal der gøres noget, skal det i alle Tilfælde ikke gøres paa den Maade, at vi tage Børnene bort fra Arbejdet. Vi bør lade dem blive ved Arbejdet, samtidig med at vi række dem en hjælpende Haand paa den Plads, hvor de staa.

Det ærede Medlem for Københavns Amts 2den Valgkreds (K. M. Klausen) udtalte, at Spørgsmaalet om, hvorvidt Undervisningen skulde være obligatorisk eller ikke, kom i anden Række. Dette er jeg meget glad ved at høre, da jeg hidtil har haft den Opfattelse, at Socialdemokraternes Skoleprogram ikke egentlig var ret langt fra den obligatoriske Undervisning. Det glæder mig, at man fra den Side kan tænke sig en Undervisning, der kan være til Gavn uden at være obligatorisk, og jeg ser deri et betydeligt Fremskridt for det ærede Medlem og hans Partis Vedkommende. Det varsler godt for, at man heller ikke paa andre Omraader absolut vil fastholde den obligatoriske Undervisning, der ellers fordres fra Socialdemokraternes Side.

Det ærede Medlem udtalte, at naar man stillede Undervisningen fri, fulgte dermed ogsaa en Forpligtelse til at indrette den saaledes, at ogsaa de fattige kunde faa Del deri. Deri har det ærede Medlem sikkert Ret. Der følger dermed en Forpligtelse til at ordne den saaledes, at de kunne faa Undervisning, vel at mærke, hvis de ville

det. Men jeg tror, at det f. Eks. for Aftenskolenes Vedkommende ikke er absolut sikkert, at det bedste er at gøre Undervisningen fuldstændig gratis. Jeg har gjort den Erfaring i Aftenskolen, at det bedste er, at man af dem, der have Lyst til at deltage deri, kræver, at de selv skulle yde et lille Bidrag. Jeg vil indrømme, at det kan ikke blive ret meget, men selv en lille Skærvhjælper til at binde Eleverne stærkere til Skolen, saa at de følge den nok saa godt, som de ellers vilde gøre. Det, at Eleverne selv ofre lidt paa Undervisningen, er slet ingen Skade til. Her som paa andre Omraader skal Staten vel give, men den skal give saaledes, at det bliver Hjælp til Selvhjælp, thi hvis man ikke selv vil hjælpe til, kan Staten heller ikke hjælpe. Det var blot denne korte Bemærkning, jeg har ønsket at gøre, om Statens Stilling til Aftenskolevirksomheden og til Undervisningen i det hele taget.

Ordføreren for Forslagsstillerne (K. M. Klausen): Det ærede Medlem fra Vejle (Nørgaard) udtalte nu, at man havde en Pligt til at indrette denne Undervisning saaledes, at alle, ogsaa de fattige og mest afhængige, kunde komme med. Naar det ærede Medlem er kommen saa vidt, vil han ogsaa medlem videre paa denne Bane; det vil ikke vare længe, før det ærede Medlem kommer over paa min Side. Det vil nemlig med andre Ord sige, at Ungdomsskolen maa indrettes saaledes, at Husbønder, Mestre og Købmænd, kort sagt Arbejdsgivere, ikke maa have Ret til at forhindre de unge Mennesker, de have i deres Tjeneste, i at deltage i Undervisningen. Skulle de have en saadan Ret og benytte de den i stor Udstrækning, bliver det hele forfejlet, thi saa ville netop de fattigste og mest afhængige ikke kunne komme med. Lad os derfor holde det fast, at de, der holde paa den frivillige Undervisning, have en Pligt til at indrette den saaledes, at den ogsaa kommer de fattigste og mest afhængige til gode.

Nørgaard: Spørgsmaalet om, hvorvidt Samfundet skal anvende Tvang overfor Arbejdsgivere og Husbønder i deres Stilling til Skolen, er et socialt Spørgsmaal, som det bliver ret vanskeligt at løse. Det var heller